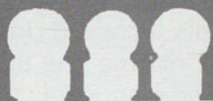


NÚM. 25 - OCTUBRE 1996



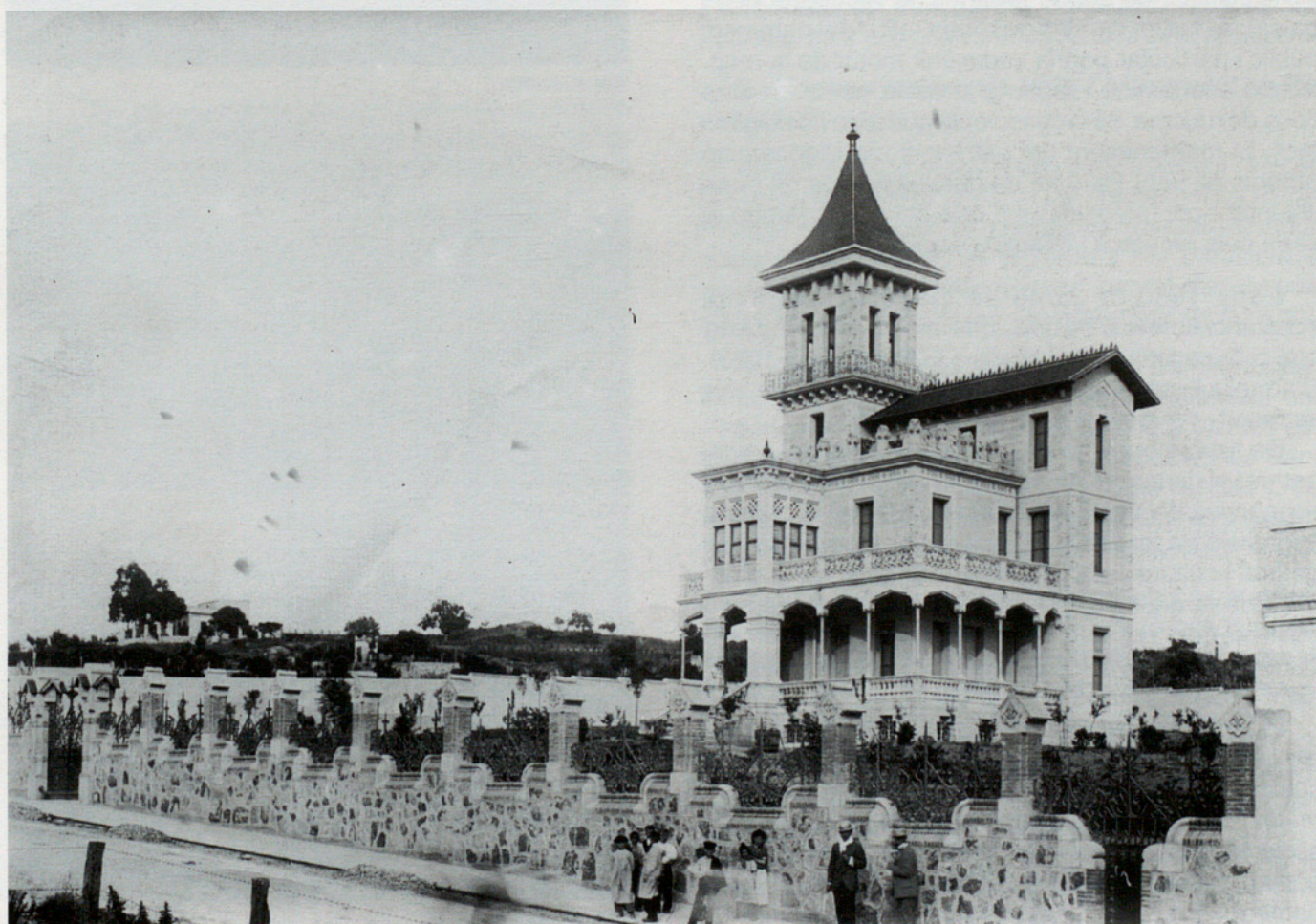
SANT FELIU DE GUÍXOLS

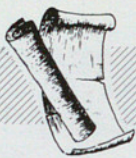


ARXIU I MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT

El patrimoni de la ciutat

Recuperar patrimoni val la pena!





EL PATRIMONI DE LA CIUTAT

Recuperar patrimoni val la pena!



Molí de les Forques

La **Junta del Museu d'Història de la Ciutat** està formada per persones molt diverses de Sant Feliu, però que en comú tenim una mateixa preocupació: la preservació del patrimoni, públic i privat, històric i cultural de Sant Feliu. En aquest sentit la Junta està oberta a la participació o suggerència

de tothom que en comparteixi la mateixa sensibilitat.

S'ha dit -i escrit- no fa gaire que es constata «que la conservació del patrimoni té avui grans problemes: el desenvolupament econòmic, que sovint per produir-se exigeix destruir restes del passat, i el turisme massiu, incompatible amb la conservació».

Nosaltres no som tan pessimistes. Mantenim encara la il·lusió de pensar que no necessàriament ha de ser així. I fins i tot, intuïm que podria ser al revés. És a dir, que la preservació (rehabilitació o restauració d'edificis, de zones urbanes; la recuperació de paisatge, costa, camins de ronda, etc.) del patrimoni públic i particular podria esdevenir motor de la reactivació econòmica i motiu d'atracció per a un altre tipus de turisme. Som conscients que això no és gens fàcil. El manteniment del patrimoni i la regeneració urbana de Sant Feliu no és qüestió només de bona voluntat i comprensió. Sinó que cal trobar també el camí dels recursos i estímuls econòmics.

L'any 1983 la Junta va elaborar una llista substancialment d'edificis, que aleshores semblava que calia conservar (publicada a *El Punt*, 22-05-1983). D'aquella llista, el Pla General de Sant Feliu tan sols va recollir-ne alguns -molt pocs-, d'edificis.

De llavors ençà no només ha evolucionat -ampli-ant-se- el concepte de patrimoni, sinó que l'evolució econòmica del sector turístic ha confirmat la primera impressió de la Junta: cal conservar més patrimoni, natural i cultural, com a element singular de la dinàmica de la nostra població i d'un desenvolupament equilibrat del territori. De manera que si la primera llista nostra és avui insuficient, encara és més insuficient la del Pla General de la ciutat.

El patrimoni representa la base cultural d'un poble, la seva memòria col·lectiva i la seva identitat. La finalitat de la conservació no és tan sols la de transmetre'l a les futures generacions, sinó que constitueix la condició necessària del seu aprofitament econòmic, si es gestiona i es dona a conèixer adequadament.

Per tot això, el nostre objectiu és el de crear consciència, de mentalitzar, tots els guixolencs, de manera que augmenti el grau de participació i de corresponsabilització del major nombre de ciutadans, així com la implicació d'altres col·lectius.

Pretenem col·laborar, i coordinar-nos, amb els serveis tècnics d'Urbanisme i del Patronat de Turisme. L'informe que tot seguit fem públic és el primer resultat d'aquesta col·laboració -tant de temps desitjada!- amb Urbanisme.

La **Comissió de Govern** del nostre Ajuntament ha aprovat el següent informe emès pels serveis tècnics d'Urbanisme, amb la col·laboració de la Junta del Museu.



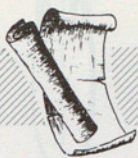
Volta de l'Ametller



Cala Ametller



Riera de les Comes



Zones declarades com a paratges pintorescos

1.- L'any 1972, la Direcció General del Patrimoni Històric i Artístic del Ministeri d'Educació i Ciència (D. 2899/1972, de 15 d'octubre) declarava com a paratges pintorescos del municipi de Sant Feliu de Guíxols els següents: Pedralta, Molí de les Forques, Muntanya de Sant Elm, Cala Sans¹ (sic) i Les Penyes.

2.- L'any 1973, la Comissió del Patrimoni Històric-Artístic de Girona, recorda a l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols les obligacions d'aquests paratges i en particular la necessitat d'ajustar-se a l'Ordre de la Direcció General de Belles Arts (de 4 de maig de 1973) en el sentit de sol·licitar autorització precisa de la Direcció General de Belles Arts per l'atorgament de llicències municipals en els espais declarats com a paratges pintorescos.

3.- L'any 1974, aquest Ajuntament, a la vista del Decret 2899/1972 i de les recomanacions fetes per la Comissió del Patrimoni Històric-Artístic de Girona, tramet al president d'aquesta Comissió un plànol del terme municipal en el que figuren grafats els diferents Plans Parciais aprovats inclosos en la declaració de Paratges Pintorescos.

4.- Amb posterioritat, dins el mateix any 1974, el Govern Civil de Girona redacta les «Normes per l'aplicació del Decret 2899/1972 a les zones de la Costa Brava declarades Paratges Pintorescos».

5.- Els planejaments parcials redactats i aprovats a partir de 1974 no prenen en consideració ni el Decret 2899/1972 ni les Normes d'aplicació del mateix.

6.- L'any 1985, el Text del Pla General vigent no contempla els nivells de protecció dels paratges pintorescos declarats, deixant fora d'aquesta classificació els espais de Pedralta, Calassanç i les Penyes i la muntanya de Sant Elm i cataloga el Molí de les Forques i l'ermita de Sant Elm.

7.- L'any 1993, entra en vigor la Llei del Patrimoni Cultural Català (L. 9/1993, de 30 de setembre) que manté la declaració de paratges pintorescos acordada de conformitat amb el procediment regulat per la Llei de l'Estat de 13 de maig de 1933.

Entenem per tant que els espais classificats pel D. 1899/1972, dins el terme municipal continuen vigents, en tant no hagin transcorregut 3 anys des de l'aprovació de la Llei 9/1993.

Aquesta mateixa Llei fixa aquest termini de 3 anys per tal de reclassificar els paratges pintorescos i en la seva Disposició Addicional Cinquena especifica que si transcorregut aquest termini no s'ha procedit a la reclassificació s'entendrà que la declaració ha caducat.

8.- L'any 1994 (maig), la Direcció General del Patrimoni Cultural comunica a aquest Ajuntament que dins el Programa de Reclassificació de Paratges Pintorescos les actuacions que té previst efectuar la Direcció General són la reclassificació del mirador natural del Molí de les Forques per estar protegit per la Llei d'Espais Naturals i pel P.E.I.N. i deixar caducar la protecció existent que afecta a: La Pedralta, la Muntanya de Sant Elm, Calassanç i les Penyes a l'entendre que han perdut bona part dels valors naturals i culturals que varen motivar la seva protecció.

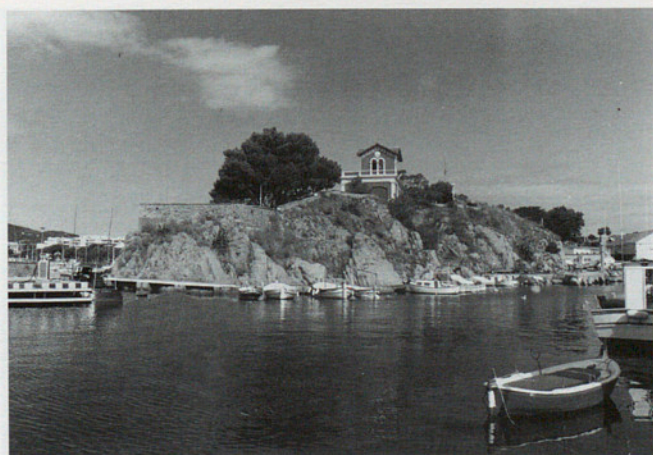
9.- El mes d'octubre de 1994, l'Ajuntament en Ple acorda per unanimitat:

a) Que es facin les gestions oportunes a fi i efecte de garantir que el procés de Reclassificació de Paratge Pintoresc d'«El Molí de les Forques, mirador natural» es faci amb el seguiment i la participació necessària d'aquest Ajuntament, per tal d'evitar que esdevingui perjudicial per als interessos de la ciutat.

b) Que s'emprenguin les accions pernits per evitar que la proposta de la Direcció General del Patrimoni Cultural de deixar caducar la protecció del paratge pintoresc de Pedralta, la Muntanya de Sant Elm, Calassanç i les Penyes sigui una realitat, i, en tot cas, si no es poden preservar tots aquests espais paisatgístics es reclassifiquin els menys deteriorats.

10.- En relació amb aquest acord de l'Ajuntament Ple, en data 30.05.95, l'Alcalde sol·licita a la Junta Tècnica del Museu d'Història de la Ciutat que emeti informe sobre el seu parer a la proposta de la Direcció General del Patrimoni Cultural abans esmentada.

11.- En data 02.08.96, la Junta Tècnica del Museu d'Història de la Ciutat, redacta l'informe sol·licitat per l'alcalde en els següents termes:



Punta dels Guíxols

¹ D'ara endavant utilitzarem l'expressió **Calassanç**, que és la forma més corrent d'escriure'n el topònim.



ARXIU



Els Norais

a) Que es mantinguin els espais protegits pel D. 2899/1978 iniciant els expedients administratius corresponents a la seva reclassificació.

b) Que s'afegeixin com a paratges a protegir la relació d'espais que en l'informe hi figuren, donada la seva qualitat paisatgística.

Informe de l'Àrea d'Urbanisme i Medi Ambient

A la vista dels antecedents existents respecte a la situació dels espais actualment classificats com a Paratges Pintorescos i un cop emès l'informe de la Junta del Museu d'Història de la Ciutat, el tècnic que subscriu, Cap de l'Àrea d'Urbanisme, Obres i Medi Ambient d'aquest Ajuntament, CONSIDERA:

1.- Que, d'acord amb els objectius del D. 2899/1972, de «garantir la permanència dels valors estètics que conté el singular paratge de la Costa Brava» i «protegint-ho de reformes o innovacions que pogueren perjudicar-lo» cal mantenir els paratges declarats i classificats sota la protecció de la Generalitat de Catalunya, perquè malgrat que alguns d'aquests espais es troben sotmesos a una gran pressió urbanística, que ha afectat part dels seus valors naturals, continuen essent punts de referència paisatgística de gran valor.

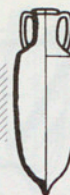
2.- Que, la situació actual dels paratges classificats pel D. 2899/1972, dins el terme municipal de Sant Feliu de Guíxols és la següent:

a) PEDRALTA

Zona classificada pel P.G.O.U. de sòl no urbanit-



Roca de Sant Jaume



MUSEU



Les Bateries

zable i qualificada com a zona de protecció paisatgística.

La pedra basculant que es troba en aquest indret no figura en el Catàleg Monumental i Artístic del Pla General i no està subjecte a cap protecció específica dins el planejament local vigent.

b) MOLÍ DE LES FORQUES

Zona classificada pel P.G.O.U. de sòl urbà amb les qualificacions de:

- Zona 9.- Paisatge de xalets
- Zona 10.- Cases agrupades
- Zona 12.- Edificis d'apartaments i hotels
- Zona verda

Part d'aquest espai, per estar qualificat de zona verda es troba parcialment protegit pel planejament general municipal i la zona denominada Volta de l'Ametller es troba específicament protegida pel P.E.I.N.

c) CALASSANÇ

Zona classificada pel P.G.O.U. de sòl urbà amb moltes diferents qualificacions urbanístiques, algunes de les quals absolutament inadequades per a una zona declarada de protecció paisatgística.

Dins el planejament local vigent, no es troba protegida específicament.

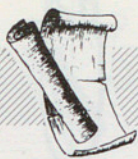
d) LES PENYES - CALA CANYERETS²

L'àmbit territorial d'aquest paratge abarca des de la Muntanya de Sant Elm fins al límit del terme municipal.

Zona classificada dins el P.G.O.U. de sòl urbà, urbanitzable i no urbanitzable amb diferents qualificacions urbanístiques, algunes inadequades per a una zona declarada de protecció paisatgística.

L'única protecció específica que el planejament general vigent contempla en la zona és la de l'àmbit qualificat com a Sistema Marítim-Costaner (clau 19 del P.G.) que es regula per la legislació de Costes.

² Nosaltres hi afegim «Cala Canyerets», que és pròpiament on arriba el terme de Sant Feliu. Les Penyes, estrictament, comencen a «Sa platgeta» i acaben a «Ses ulleres».



c) MUNTANYA DE SANT ELM

La zona està classificada pel P.G.O.U. com a sòl urbà amb diferents qualificacions urbanístiques, algunes de les quals resulten absolutament inadequades per tal de garantir la protecció paisatgística del sector.

El P.G. fixa, per algunes zones qualificades de Cases agrupades (Zona 10) i de Paisatge de Xalets (Zona 9) la necessitat d'ordenar l'edificació, de manera que harmonitzi amb el paisatge, mitjançant Estudi de Detall.

L'única protecció específica que el Pla General vigent contempla és la de l'Ermita de Sant Elm, que figura en el catàleg del mateix P.G. com a edifici singular a protegir, i en el Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat en el que l'edifici a protegir figura com a castell.

3.- Que, recollint la proposta feta per la Junta Tècnica del Museu d'Història, proposta que el tècnic

sotasignat la subscriu íntegrament, caldria afegir com a paratges protegits els següents espais:

- la Punta dels Guíxols i tot el promontori del Fortim
- les dunes de Sant Pol
- la vall de la riera de les Comes
- la capella de Sant Amanç i entorn
- el passeig al voltant del monestir
- les restes del port antic i norais
- dins de la zona marítime-terrestre, tota la línia costanera ha de quedar protegida: cales i costa.
- els camins de ronda
- els miradors del Passeig President Irla
- la Volta de l'Ametller, des de la carretera fins al mar.
- el paratge de Cal Pitxo
- el paratge Monticalvari (font i entorn)
- el paratge Molí de les Eres
- el mirador de les Bateries
- la roca de Sant Jaume (Vista Alegre)
- la roca Cumpixada (Pineda Fosca)
- el pi de la Milana



Les Dunes (Sant Pol)



Les Penyes



Riera de les Comes



Les Planetes



ARXIU

4.- Per tal de donar compliment a l'acord del Ple Municipal, de 4 de març de 1994, procedeix sol·licitar al Departament de Cultura - Direcció General del Patrimoni Cultural que es reclassifiqui la totalitat dels paratges pintorescos classificats pel Decret 2899/1972 dins el nostre terme municipal, actuant per part de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols en plaç i forma d'acord amb el que estableix la Disposició Addicional Cinquena de la Llei 9/93, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català.

Aquesta reclassificació entenem que s'ha de sol·licitar, d'acord amb la Llei 12/1985, de 13 de juny i d'Espais Naturals i atenent al valor paisatgístic i estètic d'aquests paratges, per tal que gaudeixin de la consideració d'espais naturals de protecció especial (art. 2)

La modalitat de protecció sol·licitada és la de «Paratges Naturals d'interès nacional» que segons definició de la mateixa Llei 12/1985, en el seu article 23:

«Són paratges naturals d'interès nacional els espais o els elements naturals d'àmbit mitjà o reduït que presenten característiques singulars i atès llur interès científic, paisatgístic i educatiu, amb l'objectiu de garantir-ne la protecció i la de l'entorn.»

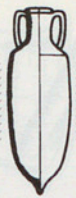
5.- Respecte als paratges a protegir proposats per la Junta Tècnica del Museu d'Història i pel Cap de l'Àrea d'Urbanisme i Medi Ambient que subscriu, entenc que procediria sol·licitar la seva classificació com a béns culturals d'interès local i que correspon a aquesta administració municipal la tramitació necessària per a la consecució d'aquest objectiu de protecció.

6.- Amb aquesta protecció garantida, i d'acord amb allò que s'estableix a l'art. 4 de la Llei d'Espais d'Interès Naturals, l'administració local podrà adequar llurs disposicions per canalitzar llur actuació i la dels particulars, d'acord amb els objectius d'aquesta Llei d'Espais Naturals i tenint en compte l'exercici de qualsevol activitat dels seus habitants, per a assolir les finalitats següents:

a) Protegir els sòls de les intervencions que poden comportar l'increment de l'erosió i la pèrdua de llur qualitat i, si s'escau, protegir els pendents descoberts de vegetació amb plantacions i altres mesures físiques que n'evitin la degradació.



Capella de Sant Amanç



MUSEU

b) Salvaguardar els espais naturals litorals.

c) Controlar l'impacte produït per la implantació d'elements artificials, infraestructures o actuacions generadores de transformacions lesives al medi ambient.

d) Condicionar els indrets singulars afectats per activitats que han estat causa d'alteracions perjudicials per a la natura o el paisatge.

e) Facilitar la disponibilitat d'espais naturals suficients per a la recerca, l'educació i el lleure.

f) Fomentar la formació escolar en les qüestions relacionades amb la natura i el medi ambient.

g) Fomentar el respecte dels ciutadans a la natura, per aconseguir un coneixement més gran i la sensibilització col·lectiva pel que fa al patrimoni cultural de Catalunya.

7.- Així mateix, amb la protecció d'aquests paratges, l'Administració local podrà limitar, en la mesura que sigui possible, sobre la integritat de la natura, minimitzar l'impacte paisatgístic i prendre, quan s'escaigui, mesures adequades per a la restauració o el condicionament de les àrees alterades per les obres d'infraestructura pública o privada, incloses les referides a serveis tècnics o urbanístics (Art. 6 Llei 12/1985).

8.- En els cas que fossin acceptades per l'administració competent les reclassificacions i classificacions sol·licitades, i donada la varietat de les característiques dels diferents «Paratges protegits», la diversitat de les causes de degradació i la gravetat dels efectes d'aquesta en algunes zones, caldria recórrer als instruments de planejament especial per tal de particularitzar, per cada zona, els nivells de protecció exigibles; les mesures a què han d'ajustar-se les futures intervencions per tal que no trenquin l'harmonia del paisatge o desfigurin les perspectives.

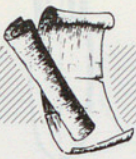
Aquests Plans Especials cal entendre'ls com el planejament que modificaria puntualment el Pla General d'Ordenació Urbana vigent en aquelles zones on els objectius de protecció paisatgística fossin incompatibles amb la planificació urbanística actual.

Sant Feliu de Guíxols, 9 d'agost de 1996

Xavier Canosa i Magret, Arquitecte
Cap d'Àrea d'Urbanisme, Obres i Medi Ambient»



Font de Montcalvari



EDIFICIS ANTICS REHABILITATS «Recuperar patrimoni val la pena!»

La **Junta del Museu** vol, des de les pàgines de l'*Informatiu*, difondre la iniciativa privada i felicitar tots els ciutadans de Sant Feliu que han tingut la sensibilitat de restaurar la façana del seu habitatge. L'embelliment de la ciutat és cosa de tots. La iniciativa pública i la privada han de participar i col·laborar en un projecte comú: recuperar patrimoni. Les institucions -l'Ajuntament- han d'estimular la iniciativa privada en la rehabilitació.

Fàcilment hom pot pensar que l'obra nova és

sempre preferible -i més econòmica, a curt termini- a mantenir la tipologia formal dels edificis antics, dins de les zones urbanes històriques.

Nosaltres pensem que, a llarg termini, és més rendible per a la ciutat rehabilitar les zones urbanes i els edificis antics, a fi de recuperar la pròpia identitat.

Des d'aquí ens proposem difondre i lloar la pràctica de la rehabilitació. Sense pretendre fer ara i aquí una relació exhaustiva, els mostrem alguns exemples. En propers *Informatius* en completarem la llista.



C/ Hospital - C/ Capmany



C/ Mall



C/ Major



Cra. Palamós



A la urbanització Club de Mar, perdem patrimoni col·lectiu?

Tothom sap que amb la urbanització «Club de Mar» el patrimoni del comú, per una permuta - avui difícil d'entendre- amb la societat *Turispania S.A.*, el poble perdé un conjunt de béns propis: la font de Sant Elm, el paratge, els camins, el passeig....etc.

Una concessió, per part del Ministeri corresponent, va permetre-hi de construir uns blocs d'apartaments sobre una zona que pertany a l'Estat, i que per la Llei de 1988 té una caducitat.

S'havia d'haver fet una entrada, des de la carretera, al teòric camí de ronda que ha estat envaït i tancat.

A més a més, s'han fet obres -amb permís municipal?- arran de mar i de les roques «Sang i fetge» i «Santa Rosària».

Diverses persones s'han queixat que els ha estat impedit el pas, per mar, a l'esmentada zona marímo-terrestre, patrimoni públic.

S'està perdent, doncs, un patrimoni col·lectiu en benefici d'uns particulars?

Instem les autoritats locals a esbrinar davant el

Servei de Costes -que podria emetre'n un informe tècnic- la situació real de dita urbanització, i si les queixes rebudes tenen fonament.





Patrimoni públic i privat definitivament perdut



Plaça del Mercat



Font de Sant Elm



"La Catequística"



Racó de Llevant



Casino "El Guixolense". Passeig dels Guixols



ESBÓS DE PROJECTE MUSEÍSTIC A L'EDIFICI DE SALVAMENT DE NÀUFRAGS

A la dedicació i l'esforç portats a terme en la restauració del bot de salvament de naufragis «Miquel de Boera» i del carro que el transportava, caldrà afegir-hi la mateixa voluntat per a l'emblemàtic edifici conegut popularment com «El Salvament».

Aquest edifici fou construït a finals del segle passat expressament per a ubicar-hi el bot, carro i els seus accessoris adients per a maniobres de salvament de naufragis. Enllestida la restauració del bot i del carro, el nou objectiu podria ser el següent: utilitzar l'edifici del Salvament com a petit museu monogràfic sobre el passat i el present del salvament de naufragis.

Pensar en altres llocs per acollir el bot i el carro d'immediat comportaria la desvinculació física del context per al qual va ser concebut, un entorn adient, amb norais, l'estret espigó i l'atractiu del promontori, que com a talaia que fóra en el passat ho continua essent avui.

Les actuacions que s'ha dut a terme darrerament en el llegat de salvament sempre han estat realitzades amb el criteri que l'esmentada caseta sigui de nou l'espai idoni per a exhibir el bot. Pensar així també ens fa veure d'immediat la dificultat d'uns espais relativament reduïts per la qual cosa la nostra proposta, que en cap cas és improvisada tota vegada que durant els darrers tres anys de seguiment i restauració del «Boera», ens ha anat donant pautes i referències com les que descriurem.

Sant Feliu de Guíxols és l'únic enclavament a tota la Mediterrània que conserva d'origen el següent conjunt: bot, carro, remes, pals, veles, canó llençacaps i projectils, rampa-llençacoets i projectils, fanals, anclots, cordatges, cadenes, varietat de bossells, pasteques, cúrries, caixes de cordatge, salvavides varis, àncora surant, variats repertoris d'accessoris i nombrosa documentació escrita. A més, el característic edifici del Salvament com a caseta-abric i l'entorn del qual hem parlat anteriorment.

A tot l'Estat espanyol (Atlàntic i Cantàbric) també és l'únic conjunt amb aquestes característiques. Les nostres indagacions van encaminades a saber què en queda a la resta d'Europa d'aquests tipus d'embarcació (beeching-peake). Sabem que a França, hi ha dues casetes-abric que disposen d'aquests models encara que quasi totalment reconstruïts i el patrimoni original és molt minso. A partir d'aquest bagatge ens fem el següent plantejament: a la manca d'espais de l'edifici pretenem oposar-hi la no repetició d'objectes idèntics (per exemple, solament un parell dels nombrosos salvavides; dues de les set

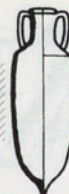
caixes de cordatge etc.). El carro, amb el bot al seu damunt, hauria d'anar desplaçat cap al parament nordoest que està desprovist de qualsevol entrebanc. A la sobtada perspectiva que donarà l'alta proa del «Boera» damunt del carro, caldrà adequar-la amb els elements de posició lògica com poden ser la defensa de corda trenada, l'àncora surant, marxapeus, placa i un sector de la proa sense pintar per tal que es puguin apreciar els materials emprats en la seva construcció, buscant així equilibri de volums i espais.

Els elements relacionats amb la maniobra de carro i bot haurien d'anar disposats al seu entorn d'una manera entenedora al costat esquerra de l'edifici. El costat dret(sudoest) seria destinat als elements i accessoris d'ajut des de terra (canó projectils, llençacohets etc.). El bot damunt del carro donarà la perspectiva dominant dels costats i de tot el carro, no així la coberta del bot ja que l'alçada d'una persona adulta no afavoreix l'angle de visió. Per a solventar aquest aspecte es preveu la instal·lació d'un altell que envoltarà els paraments del costat sudoest, aconseguint així espais lineals per a explicació gràfica i una bona perspectiva per a veure la coberta del bot i els elements addicionals propis per a la navegació de risc. Aquest altell podria donar accés a l'estança del pis.

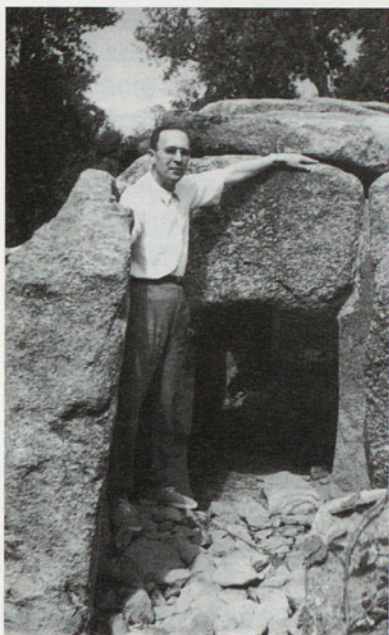
El pis, que amida 5'5 x 5'5 m, és un espai adequat per a donar informació, audiovisuals, maquetes, sobre la història del salvament de naufragis. La disponibilitat de la terrassa és idònia per a gaudir de la panoràmica de la badia de Sant Feliu i del port comercial i pesquer situat a llevant. Aquesta panoràmica és la que els nostres avantpassats escolliren per a vigilar els canvis de temps que podien ser perillosos per als navegants.

Atenint-nos a l'article 6.3 del decret 35/92 de desplegament parcial de la Llei de Museus sobre l'accessibilitat als museus per a persones amb mobilitat reduïda, entenem que tot i les dificultats que presenta un edifici de mides petites és un tema que mereix la nostra atenció i que caldrà contemplar quan es redacti el projecte definitiu. Caldrà facilitar l'accés al pis i la terrassa instal·lant un elevador.

Finalment, caldrà dotar l'embarcació i l'edifici dels elements auxiliars que no disposem i que són essencials per a mostrar tot el conjunt complet, bàsicament: un compàs de navegació amb caixa de protecció, una destal, una caixa farmaciola, un model de telegrafia, una senyera emblema de la «Sociedad Española de Salvamento de Naufragos» i un joc de banderes de navegació.



HA MORT JOAN TORRENT I FÀBREGAS (1901-1996)



Cova d'en Daina

La premsa i els altres mitjans de comunicació ens en donaren la trista notícia aquest estiu i, ja aleshores, a *Àncora* expressàrem el nostre condol per la pèrdua d'un amic, d'un investigador rigorós i d'un gran humanista.

Des de les pàgines d'aquest *Informatiu de l'Arxiu i del Museu* en cal reiterar el nostre agraïment pels repetits gestos de generositat en-

vers la ciutat de Sant Feliu, en lliurar -en vida- a l'Arxiu municipal bibliografia important, bàsica (Grahit, *Dietari* del 1905, etc.). Per aquesta raó, entre altres, l'Ajuntament li va retre un sentit homenatge l'any 1992.

A Catalunya es recordarà Joan Torrent per la seva aportació -juntament amb la figura de Josep M. Casacuberta- sobre el coneixement de la personalitat de Jacint de Verdaguer. El seu treball sobre l'epistolari del poeta català ha estat definitiu.

A Sant Feliu, se'l recordarà a més a més per la seva contribució historiogràfica, que ha incidit en dos aspectes fonamentals i imprescindibles per al coneixement de la història local. Una aportació que podríem dividir en dos grans apartats: el repertori bibliogràfic guixolenc, i el coneixement del Sant Feliu del segle passat.



Amb Mn. Pere Ribot

1.- Repertori bibliogràfic guixolenc

Joan Torrent, des de la Biblioteca de Catalunya, amb els anys i durant les poques hores de lleure que li permetia el seu treball de cada dia anà elaborant una bibliografia bàsica, una eina prèvia i absolutament necessària a tota recerca rigorosa sobre el passat de Sant Feliu. La seva contribució va ser decisiva, per exemple, a l'hora de donar a conèixer l'obra d'Hurtebise, sense la qual difícilment sabríem quelcom de la història antiga i medieval de Sant Feliu. I el mateix podríem dir de l'obra de Barraquer, Villanueva, Yepes, Argáiz, Roig i Jalpí, Narcís Marcillach, Ferran Patxot, Emili Grahit, Valls i Vicens, Pella i Forgas, Cristòfol Friginals, Manuel Sala, etc.

2.- El Sant Feliu del segle XIX

De l'Edat Antiga i Medieval de Sant Feliu ja en sabíem alguna cosa a través de Cano, Villanueva, Grahit i, fonamentalment, d'Hurtebise. Torrent va captar de seguida el buit i la importància del coneixement del segle dinou guixolenc en la història de la vila; fonamental per a conèixer la nostra actual identitat col·lectiva. I va anar buidant pacientment tots els Manuals d'Acords d'aquell segle, i a partir d'aquella investigació va publicar la *Revolució de Setembre* (1868), *Guixolencs a Amèrica*, l'urbanisme del s. XIX, l'inventari dels béns del monestir exclaustrat el 1835, i un llarg etcètera.

No tornarem a repetir ara tot el que ja es féu públic en el llibret editat amb motiu de l'Homenatge que es va fer a Joan Torrent en complir els seus noranta anys.

Ací només cal dir que trobarem a faltar la seva presència a l'Arxiu, el seu suport en la recerca i sobretot la seva tendresa. Però l'obra ben feta que ens ha deixat, servirà perquè no s'esborri fàcilment la seva memòria al poble de Sant Feliu, i perquè a més a més esdevingui llavor d'altres investigadors que sàpiguen continuar la seva fèrtil obra i imitar l'actitud generosa de Joan Torrent i Fàbregas.

Àngel Jiménez



Homenatge de 1992



VISITES GUIADES AL MONESTIR I AL MUSEU

El dimarts dia 20 d'agost de 1996 el Museu d'Història de la Ciutat, a través de la Comissió de Dinamització de la Junta Tècnica i amb un grup de joves col.laboradors, ha iniciat unes visites guiades per l'interior i exterior del conjunt arquitectònic monestir-Museu d'Història-església parroquial.

Fins ara, aquesta visita guiada es realitzava només per a grups a hores convingudes. Amb l'experiència que us presentem podrem avaluar la demanda existent i programar, l'estiu vinent, una oferta variada de visites guiades. Ja s'han estat treballant possibles rutes per la ciutat que no podem dur a la pràctica en aquests moments per manca de temps però que podríem experimentar durant la temporada d'hivern.

La visita es realitza diàriament, de dimarts a divendres, a les 7 de la tarda. El dissabte s'ha desestimat per necessitats litúrgiques parroquials. Inicialment les visites es realitzen en català i/o en castellà però estudiem la possibilitat d'ampliar l'oferta d'idiomes o bé entregar un dossier amb referències de localització i seguiment de la visita en diferents idiomes.

Les reserves es realitzen al mateix Museu d'Història i els grups previstos eren de 20 persones, tolerant un màxim de 25 per no deteriorar la qualitat del guiatge. Les persones que hi acudeixen en el mateix moment de la visita poden realitzar-la sempre que quedin places lliures.

El preu de la visita és de 300 pessetes, que inclou l'entrada al Museu. Per a les persones jubilades i estudiants el preu és de 200 pessetes. Els menors de 6 anys tenen accés gratuït al servei.

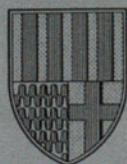
La promoció d'aquest nou servei s'ha realitzat des del Museu, amb la col.laboració de l'Oficina Municipal de Turisme i de Ràdio Sant Feliu.

Fins al moment de redactar aquesta nota, hem realitzat sis visites amb un volum d'afluència notable, doncs la majoria de dies s'ha comptat amb un nombre de públic d'entre 17 i 23. El servei ha obtingut una rebuda molt bona entre els visitants i el grau de satisfacció dels que l'han utilitzat ens sembla elevat, ja que els comentaris que ens han fet al respecte són molt positius.

Si aquesta iniciativa continua tenint bona acceptació es mantindrà el servei fins a final de setembre, quan tindrem més elements de judici per fer una valoració més precisa i amb referències temporals o estacionals, molt útils en el futur.

La nostra intenció és la de realitzar noves iniciatives a mode de proves pilot d'activitats deguiatge aquest hivern per tal de poder programar, l'any vinent, un seguit d'ofertes de monitoratge cultural a la ciutat, que cada vegada tenen major acceptació, tant entre públic autòcton com forà.

Es tracta, bàsicament, de complementar l'oferta turística ganxona ampliant l'oferta cultural, que ha creat una demanda en constant evolució motivada fonamentalment per una nova cultura de l'oci i el lleure. A més podem oferir als guixolencs la possibilitat de conèixer millor i apreciar el seu patrimoni i la seva història, fent que tots l'apreciem, encara més, sentint-lo com a propi tot gaudint-lo, i ajudar a preservar-lo per a les generacions futures.



**AJUNTAMENT DE
ST. FELIU DE GUÍXOLS
ÀREA DE CULTURA
MUSEU D'HISTÒRIA**



EL MUSEU D'HISTÒRIA AL REGISTRE DE MUSEUS DE CATALUNYA

Com us avançàvem en una breu nota en l'anterior informatiu, el dia 17 de maig es va dur a terme l'acte de lliurament de la placa acreditativa de la inscripció del Museu d'Història de la Ciutat de Sant Feliu de Guíxols al Registre de Museus de Catalunya, amb la categoria de museu local i amb l'expedient núm.56 segons la resolució publicada al D.O.G.C. núm.2023 de maig de 1995.

De fet el Registre de Museus de Catalunya és com un inventari o catàleg oficial dels museus catalans amb què s'intenta homologar i sistematitzar els museus, establint unes condicions mínimes per a poder parlar pròpiament d'un museu com a institució.

S'exigeixen mínims tant a nivell de preparació tècnica (conservació, seguretat...), com de serveis, de personal... i s'estableixen inspeccions per controlar-los (Llei 17/1990 de Museus i decret de desplegament 35/1992).

Amb aquesta inscripció al Registre i el lliurament de la placa acreditativa, el museu assoleix el dret a ésser considerat un museu de ple dret, i dins la classificació establerta per la Generalitat es qualifica com a local.

Els museus locals i comarcals «compleixen, bàsicament, la funció de recollida, conservació, documentació, estudi i difusió dels testimonis culturals més representatius de la comunitat en què estan implantats» Art.29,2 L1.17/1990.

La inscripció suposa també el dret a rebre assessorament i suports tècnics dels serveis de la Generalitat, així com a rebre subvencions d'aquesta institució.

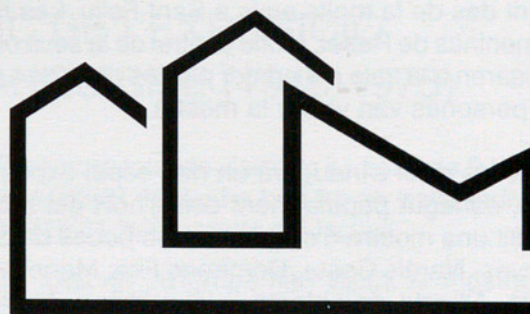
Aquest darrer aspecte ens ha permès ja tenir obres en procés de consolidació-restauració al centre especialitzat de Sant Cugat i rebre ajudes per procedir a la informatització del fons i millorar el control ambiental.

A més, assumim el compromís d'avançar i mantenir en les millors condicions possibles el nostre museu per tal de poder dur a terme les funcions que li corresponen amb el màxim rigor i serietat, mantenint aquesta condició oficial i intentant dignificar-lo dia a dia.



EL CENTRE CULTURAL MONESTIR JA TÉ LOGOTIP

Amb motiu de l'exposició «Sis escultors al Centre Cultural Monestir» es va donar a conèixer el logotip del Centre, dissenyat per l'artista Josep Miralles Nácher, col.laborador habitual de les activitats de l'Àrea de Cultura. Amb aquesta iniciativa es dona un pas més per a consolidar la imatge del Centre.





ACTE A L'ENTORN DE L'OBRA POÈTICA DE JOSEP ALBERTÍ



El 28 de juny se celebrà a la Sala Josep Albertí del Museu d'Història de la Ciutat, una vetllada artísticco-literària a l'entorn de l'activitat de Josep Albertí com a poeta.

L'acte va ser presentat per Josep Andújar, director de Ràdio Sant Feliu. En el decurs del mateix intervingueren Jaume Provencal, amic del pintor, Carme Rovira, poetessa i Xavier Sala, «Xevi», que recentment ha gravat un K-7 amb poesies d'Albertí.

Així mateix, cal dir que s'han renovat els quadres de la Sala Albertí, centrant-se ara la temàtica en la figura.

CRÒNICA DE LES ACTIVITATS D'ESTIU AL CENTRE CULTURAL MONESTIR



Durant l'estiu d'enguany s'ha produït un increment substancial de les activitats del Centre, amb quatre exposicions (tres de producció pròpia i una d'itinerant) i la presentació d'un llibre.

L'estiu cultural es va iniciar el 15 de juny amb l'exposició de Joan Raset, pintor nascut a Salt i resident des de fa molts anys a Sant Feliu. Les figures femenines de Raset, motiu central de la seva obra, s'exposaren a la sala del primer pis fins al 21 de juliol. 1.800 persones van visitar la mostra.

El 20 de juliol s'inaugurà un nou espai expositiu: el jardí, conegut popularment com l'hort del rector, ha acollit una mostra d'escultura amb peces de Xicu Cabanyes, Narcís Costa, Domènec Fita, Manel Marzo-Mart, Alberto de Udaeta i Joan Viñas. Aquesta

nova iniciativa, proposada pels membres que formen la comissió assessora d'exposicions, caldrà consolidar-la i millorar en anys propers -malgrat les crítiques poc constructives d'un crític d'art de segona fila- fent d'aquest espai a l'aire lliure un nou àmbit d'exposició i d'esbarjo del Centre.

Coincidint amb la Festa Major, l'1 d'agost es va inaugurar l'exposició antològica del pintor Josep Torrent Buch (Sant Feliu de Guíxols, 1915). La mostra formada per més de cinquanta obres, és un repàs a la trajectòria de l'artista conegut arreu amb el sobrenom del «pintor de la Costa Brava».

Amb motiu de l'exposició s'ha editat un catàleg a color i una reproducció d'un quadre de la Rambla.

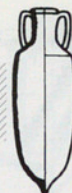




ARXIU

El 2 d'agost, tingué lloc la presentació a la nostra ciutat del llibre «Cuixart. Rostres i figures (1942-1996)» obra de la historiadora de l'art guixolencs Pilar Giró. La presentació anà a càrrec de Jordi Colomeda, tècnic del Museu, Ester Xargay, historiadora de l'art i de la pròpia autora. L'acte comptà amb una afluència de prop de 100 persones.

El dimecres 14 d'agost s'inaugurà l'exposició «Catalunya a l'era dels dinosaures» de la Fundació «La Caixa», que consisteix en un viatge a través de l'era mesozoica fins a l'extinció dels dinosaures.



MUSEU

L'espectacular mostra ha estat el gran «boom» de l'estiu quant a nombre de visites, ja que fins al 31 d'agost hi han passat més de 3.000 persones.

Del 7 a l'11 de setembre, l'exposició anual de l'Associació Filatèlica i de Col·leccionisme, organitzada per l'Associació Filatèlica i de Col·leccionisme de Sant Feliu, ha clos el cicle estival d'exposicions.

A més dels actes pròpiament culturals, les sales del centre han acollit diverses reunions de comunitats de propietaris i l'escola d'estiu de les JSC.



IMPORTANT ÈXIT DE PÚBLIC DE L'EXPOSICIÓ «SANT FELIU, DURANT EL FRANQUISME (1940-1975)»

Del 28 de març al 2 de juny, l'Àrea de Cultura, Patrimoni i Educació va organitzar, juntament amb els Tallers d'Història, l'exposició sobre el període franquista, de la qual ja hem parlat en butlletins anteriors.

El nombre total de visitants ha estat de 5.524, dels quals 4485 (81'19 %) ho han fet en visita individual i 1.039 (18'81 %) en visita col·lectiva.

Un total de 28 grups han visitat la mostra, desglossats de la següent manera:



ARXIU

- E.G.B: 15 grups. 655 visitants. 63'04% de les visites en grup i 11'86% del total de visites.

- Ensenyament Secundari: 7 grups. 154 visitants. 14'83% de les visites en grup i 2'78% del total.

- Grups de Tercera Edat: 3 grups. 178 visitants. 17'13% de les visites en grup i 3'22% del total.

- Altres grups: 3 grups. 52 visitants. 5% de les visites en grup i 0'94% del total.

Referent a l'enquesta, podem donar les primeres dades de la valoració global reflectida en l'apartat 3 del qüestionari:



MUSEU

Total persones que van respondre l'enquesta: 202

Valoració de l'exposició:

Molt dolenta:	4	1,98%	del total d'enquestats
Dolenta:	2	0,99%	« «
Regular:	7	3,47%	« «
Bona:	71	35,15%	« «
Molt bona:	112	55,44%	« «
No sap/contesta:	6	2,97%	« «

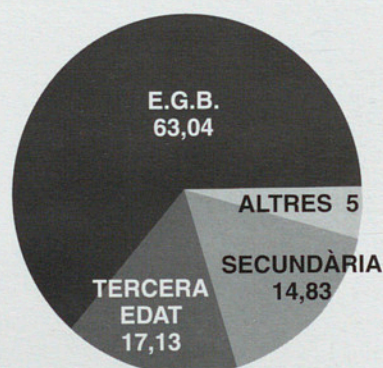
Per tant, més del 90% de les respostes són de caire positiu. Cal significar que les quatre respostes «molt dolenta» pertanyen a alumnes de grups d'E.G.B.

TOTAL VISITES %
VISITES INDIVIDUALS-GRUP



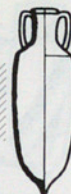
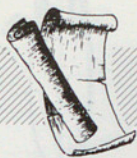
Total visitants: 5.524

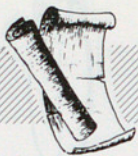
VISITES EN GRUP
PERCENTATGE PER TIPUS



Total visitants en grup: 1.039







ARXIU



MUSEU





LES NOSTRES PUBLICACIONS

ÀNGEL JIMÉNEZ, *Sant Feliu, durant el franquisme (1939 - 1975)*, Servei de Publicacions de l'Ajuntament de SFG, 1996.

Amb l'exposició que va ser tan ben rebuda per tot el públic «**Sant Feliu de Guíxols (1939-1975)**» es va publicar el llibre que l'explicava i que era, alhora, el resultat d'una col·laboració amb els educadors que treballen desinteressadament als «Tallers d'Història», quan s'acompleixen ja deu anys de feina per a introduir la història local al món de l'ensenyament i a la nostra població.

Aquest llibre, com l'exposició, tracta d'explicar la vida dels guixolencs en l'època del franquisme. Co-nèixer la **població** (nombre d'habitants, natalitat, mortalitat, immigració; la família, nombre de fills, etc).

Parla també del treball, de què vivia la gent, de l'obtenció i distribució dels recursos; una distribució normalment desigual que genera conflictivitat. A partir d'aquesta constatació es formen grups solidaris segons els interessos. Quant a la **qüestió social** es distingeixen dues grans i diferents èpoques: 1939-1957 (d'una economia tancada, autàrctica, d'escassetat de les matèries primeres, racionament i restriccions, etc.) i a partir de 1959, d'una economia més liberal.

La fam, el *Auxilio Social*, les malalties, la vellesa i l'atur són altres elements importants de la **vida quotidiana** del primer període. Com ho són també les cançons, la ràdio, les lectures de l'època, els jocs d'atzar...

L'agricultura i la pesca; la indústria surera i dels teixits; els tallers mecànics..., són sectors econòmics que perden importància davant el creixement del ram de la construcció, del turisme i serveis i de l'evolució dels transports.

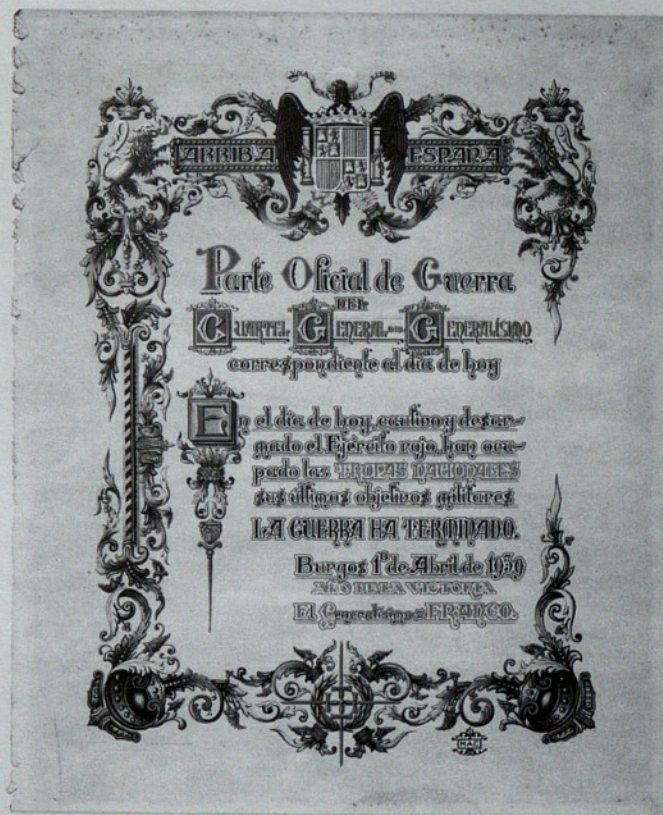
La relació preus/salaris, què menjaven, com jugaven i es divertien, on vivien, com eren les cases, la **ciutat**. Amb la immigració la ciutat creix i s'habiten nous barris: Vilartagues. El turisme massiu comporta especulació del sòl i l'enderroc de grans edificis que seran substituïts per altres d'escassa o nul·la bellesa arquitectònica.

La **cultura**, l'ensenyament pot ser una via -el tenir més coneixements- de superar-se socialment. Les institucions caritatives intenten suavitzar les contradiccions socials. La religió pot jugar un doble paper: ajudar, per un costat; i per l'altre, retenir un poder moral sobre el poble que el vol ressignat. També les festes po-

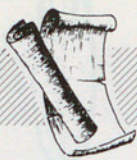
ulars i el futbol poden tenir una funció semblant, vàlvules de distracció social. El cinema, en aquells temps, tingué una gran importància.

Un element clau és el **poder** local, religiós, econòmic i polític. Esbrinar les relacions que hi havia entre el poder polític i l'econòmic podrien explicar-nos moltes coses aparentment estranyes (urbanitzacions en llocs impensables, alçades desmesurades, etc.).

Els primers anys del franquisme van ser molt durs per a la població guixolenc (repressió...). El turisme i la immigració comportaren una millora en la qualitat de vida de la població. Però així i tot, quaranta anys de dictadura militar han tingut implicacions en la nostra actualitat social i política.



**SANT FELIU DE GUÍXOLS
(1939-1975)**



ARXIU

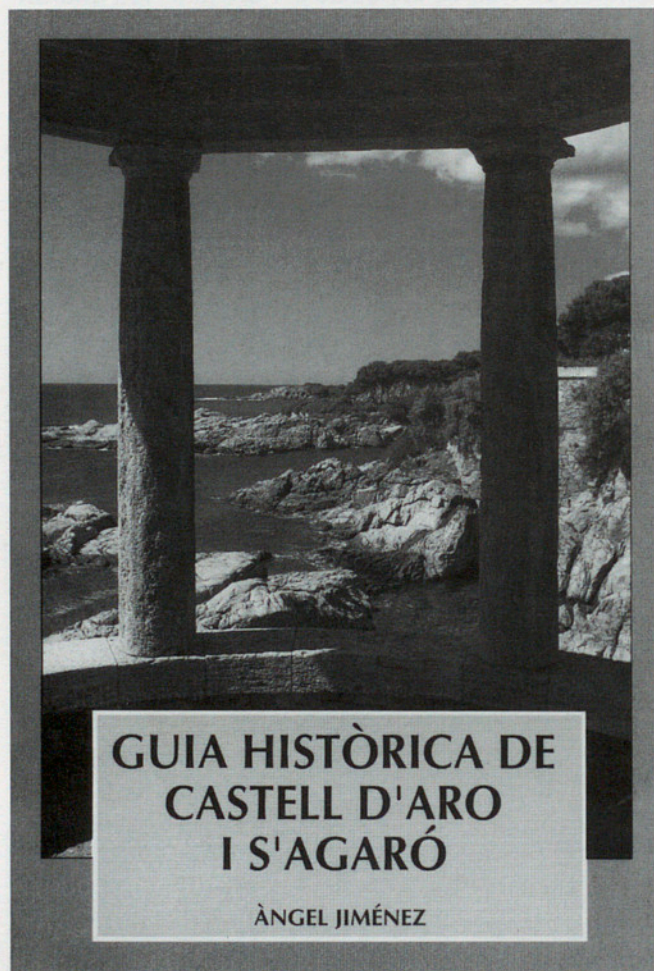


MUSEU

ANGEL JIMÉNEZ, *Guia històrica de Castell d'Aro i S'Agaró*, Edit. Ajuntament de Castell - Platja d'Aro, 1996.

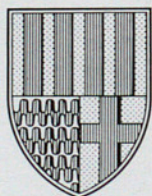
«Tothom coneix -perquè tothom hi ha passat una nit o un dia- la façana cridanera i cosmopolita de Platja d'Aro, encerclada de formigó i atapeïda de gent. Però no tothom sap que el municipi, estès per una ampla vall, té les seves arrels endins, en el nucli de carrerons estrets i costeruts que s'enfilen cap a l'església i fins al castell medieval. I molts ignoren que té una altra façana marítima, de roques altes i cales diminutes, on la sedimentació d'antigues *villae* romanes ha florit en habitatges alçats amb un respecte total i una integració absoluta a l'entorn.

D'aquests dos punts -**Castell d'Aro i S'Agaró**- ens parla aquesta guia que, si d'una banda compleix els requisits indispensables per a la funció orientadora que li és pròpia, de l'altra va més enllà i ens condueix pels camins més amagats de la història i pels senders encara menys fressats de l'esperit del poble. Un poble que, després d'uns anys de creixement esbojarrat, retroba l'antiga serenitat de segles enriquida amb les conquestes del progrés. **La declaració de Castell d'Aro i de S'Agaró com a béns culturals d'interès nacional** és el punt dolç on culmina aquest procés de retorn als orígens i de lligam amb la tradició.



En aquesta vall que sembla un pessebre i que encara avui acull un pessebre vivent, hi ha un fil secret del destí o de l'atzar que enllaça els menhirs llegendaris amb els moderns gratacels i que passa pels sepulcres neolítics i els mosaics romans, per les masies i les torres de guaita, pels establiments de banys i les urbanitzacions, per les aglomeracions bigarrades i els racons silenciosos. Aquest fil és el que ens brinda la guia per no perdre'ns en el laberint, per no quedar-nos en la parcel·la més evident i superficial i poder penetrar en un paisatge més ric i profund, només visible per als ulls que el saben buscar i el volen trobar. Expert en la recerca i eficaç en la descripció, l'Àngel Jiménez ens ajuda a mirar cap enfora i cap endins, com qui explica un conte que ve del passat remot i que arriba fins a les nostres pròpies vivències. A mi, que vaig passar els meus primers estius en el S'Agaró bastit per l'oncle Rafael, aquesta guia m'ha fet retornar al territori daurat dels records barrejats amb els somnis».

(Pròleg del llibre)
Narcís-Jordi ARAGÓ i MASÓ



SERVEI DE PUBLICACIONS I D'ARXIU
JUNTA DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT
ÀREA DE CULTURA
Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

D.L. Gi. 1.611-1989 - Gràfiques Bigas - St. Feliu de Guíxols